

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3813/2022
02.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Максић адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, са седиштем у Београду, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1291/21 од 18.05.2022. године, на седници одржаној 02.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1291/21 од 18.05.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1291/21 од 18.05.2022. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3358/19 од 21.09.2021. године у ставу четвртом, петом и шестом изреке, тако што **СЕ УСВАЈА** тужбени захтев и обавезује тужени Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцу АА из ... за период од 01.06.2016. године до 28.02.2018. године исплати:

на име накнаде трошкова за исхрану у току рада укупно 171.129,84 динара и то:

- за месец јун 2016. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.07.2016. године до исплате,
- за месец јул 2016. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.08.2016. године до исплате,
- за месец август 2016. године износ од 4.508,66 динара са законском затезном каматом од 16.09.2016. године до исплате,
- за месец септембар 2016. године износ од 6.151,55 динара са законском затезном каматом од 17.10.2016. године до исплате,
- за месец октобар 2016. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.11.2016. године до исплате,
- за месец новембар 2016. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.12.2016. године до исплате,

-за месец децембар 2016. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 16.01.2017. године до исплате,
-за месец јануар 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 14.02.2017. године до исплате,
-за месец фебруар 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.03.2017. године до исплате,
-за месец март 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 13.04.2017. године до исплате,
-за месец април 2017. године износ од 2.710,85 динара са законском затезном каматом од 15.05.2017. године до исплате,
-за месец мај 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.06.2017. године до исплате,
-за месец јун 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.07.2017. године до исплате,
-за месец јул 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.08.2017. године до исплате,
-за месец август 2017. године износ од 5.325,38 динара са законском затезном каматом од 15.09.2017. године до исплате,
-за месец септембар 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.10.2017. године до исплате,
-за месец октобар 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.11.2017. године до исплате,
-за месец новембар 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.12.2017. године до исплате,
-за месец децембар 2017. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.01.2018. године до исплате,
-за месец јануар 2018. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.02.2018. године до исплате,
-за месец фебруар 2018. године износ од 8.966,67 динара са законском затезном каматом од 15.03.2018. године до исплате,

и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупно 62.766,69 динара и то:

-за месец јун 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.07.2016. године до исплате,
-за месец јул 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.08.2016. године до исплате,
-за месец август 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 16.09.2016. године до исплате,
-за месец септембар 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 17.10.2016. године до исплате,
-за месец октобар 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.11.2016. године до исплате,
-за месец новембар 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.12.2016. године до исплате,
-за месец децембар 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 16.01.2017. године до исплате,
-за месец јануар 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 14.02.2017. године до исплате,
-за месец фебруар 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.03.2017. године до исплате,

-за месец март 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 13.04.2017. године до исплате,
-за месец април 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.05.2017. године до исплате,
-за месец мај 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.06.2017. године до исплате,
-за месец јун 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.07.2017. године до исплате,
-за месец јул 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.08.2017. године до исплате,
-за месец август 2016. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.09.2017. године до исплате,
-за месец септембар 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.10.2017. године до исплате,
-за месец октобар 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.11.2017. године до исплате,
-за месец новембар 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.12.2017. године до исплате,
-за месец децембар 2017. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.01.2018. године до исплате,
-за месец јануар 2018. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.02.2018. године до исплате,
-за месец фебруар 2018. године износ од 2.988,89 динара са законском затезном каматом од 15.03.2018. године до исплате, све у року од 8 дана од достављања преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 221.749,00 динара у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3358/19 од 21.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован приговор стварне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, одбијен је предлог туженог за прекид поступка. Ставом трећим изреке, дозвољено је преиначење тужбе. Ставом четвртим и петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца за накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.06.2016. до 28.02.2018. године. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1291/21 од 18.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3358/19 од 21.09.2021. године у ставу четвртим, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, у овом спору постоји потреба да се о посебној ревизији тужиоца одлучује ради уједначавања судске праксе, због чега је на основу члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23 – у даљем тексту: ЗПП) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код туженог по основу анекса уговора о раду, почев од 01.09.2015. године (дотад је био у радном односу код послодавца „Железнице Србије“). Тужени је настао издвајањем из „Железница Србије“ а.д, на основу статусне промене издвајање уз оснивање, на основу одлуке Владе РС од 02.07.2015. године, а од „Железница Србије“ преузео је права, обавезе, опрему, постројења и друга средстава за рад, документацију, предмете који су у функцији обављања делатности, као и запослене који под истим условима настављају радни однос. Тужени, као послодавац следбеник, од „Железница Србије“ преузео је и Колективни уговор од 2015. године. Према Колективном уговору 24.03.2015. године, закљученом уговору о раду и њему пратећим анексима тужилац има право на зараду, накнаду зараде и накнаду трошкова и друга примања из радног односа у складу са Законом о раду и колективним уговором. Колективним уговором од 2015. године предвиђено је да су у вредност радног часа за обрачун и исплату зараде укључене месечна вредност накнаде за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора, али на такав начин да је сведена на вредност једног радног часа. У колективном уговору није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане. Из обрачунских листа не може се утврдити да ли је у вредност једног радног часа садржан и износ трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина спорних накнада утврђена је вештачењем, према параметрима из Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“, бр. 37/95...07/00).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев налазећи да у конкретном случају нема основа за тражену исплату за топли оброк и регрес, јер су тужиоцу ове накнаде исплаћене тако што су урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа. По ставу нижестепених судовова, пропуст послодавца да у обрачуну зараде искаже податке о висини предметних трошкова не води закључку да ти трошкови тужиоцу нису накнађени.

По схватању Врховног суда, основани су наводи ревизије којима се указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Законом о раду (члан 118) прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 61/05, који се примењује од 01.01.2006. године) и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (тачке 5. и 6), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене (члан 121). Послодавцу је од 01.01.2006. године остављена могућност да својим актима о расподели зараде уговори мањи или већи износ регреса и топлот оброка од оног који је одређен Колективним уговором и Законом о раду.

Колективним уговором за „Железнице Србије“ а.д. („Службени гласник Железница Србије“, бр. 4 од 24.03.2015. године) који је био у примени код туженог у периоду 01.09.2015. до 31.03.2017. године, прописано је да је у вредност радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора (члан 57. став 2).

Износи накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора морају бити одређени линеарно за све запослене, што значи да ови трошкови морају бити накнађени свим запосленима у истом износу, без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место. Без одређивање ових накнада у номиналном износу оне не би биле исте за све запослене, већ би биле у директној сразмери са коефицијентом радног места, што не би било правилно па се не би могло прихватити. Међутим, из одређења вредности радног часа како је то учињено Колективним уговором од 2015. године не може се утврдити који износи представљају накнаде за трошкове исхране и за регрес за коришћење годишњег одмора. Уз то, у конкретном случају тужени у току поступка није доставио суду акт којим је одређена висина тражених накнада, нити је износ накнада трошкова за исхрану у току рада и регрес номинално исказао у платној листи тужиоца, све супротно својим дужностима прописаним Законом о раду. Из наведеног произлази закључак да акт о износу ових накнада тужени није ни донео и да је у погледу исплате наведених накнада за спорни период законске одредбе примењивао на штету тужиоца. Због тога се не може прихватити навод туженог да су тужиоцу ови трошкови урачунати кроз вредност радног часа и накнађени кроз исплату зараде.

Врховни суд налази да наведене околности не искључују право тужиоца на исплату ових накнада. Пошто колективним уговором који се примењивао у спорном периоду код туженог није извршена конкретизација права у погледу одређивања износа накнаде предметних трошкова, висина ових накнада има се одредити према критеријумима из ранијег колективног уговора који је садржао механизам за конкретизацију овог права.

Како је тужилац свој тужбени захтев поставио управо на такав начин, Врховни суд је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио нижестепене пресуде и одлучио као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка из трећег става изреке донета је применом члана 165. став 2. у вези с чл. 153. став 2. и 154. ЗПП, а трошкови одмерени у складу са Таксеном и Тарифом о наградама и накнадама за рад трошкова адвоката. Имајући у виду да је тужилац успео у поступку, тужени је обавезан да му накнади трошкове за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 9.000,00 динара, заступање на два одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара и једно неодржано рочиште у износу од 6.000,00 динара, трошкове вештачења у износу од 9.000,00 динара, састав жалбе у износу од 18.000,00 динара и састав ревизије у износу од 18.000,00 динара и судску таксу на тужбу 14.840,00 динара и првостепену пресуду у износу од 14.840,00 динара, судску таксу за жалбу и одлуку по жалби у износу од по 14.840,00 динара, судску таксу за ревизију у износу од 28.956,00 динара и судску таксу за одлуку по ревизији у износу од 43.433,00 динара.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић